

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. Γνωμοδότησης 232/2019

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γ' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 12^{ης} Νοεμβρίου 2019

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος Βασιλικής Δούσκα, Αντιπροέδρου ΝΣΚ..

Μέλη: Νίκη Μαριόλη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Γαλάνη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 106075/Ε4/1-7-2019 έγγραφο της Γενικής Δ/σης Εκπ/κού Προσωπικού Α'θμιας & Β'θμιας Εκπ/σης/ Αυτοτελούς Τμήματος Ειδικού Εκπ/κού Προσωπικού & Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ερώτημα: Αν θα πρέπει να ανακληθούν από Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων προσλήψεις αναπληρωτών του κλάδου ΔΕ1 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού, οι οποίοι δεν διαθέτουν το απαιτούμενο πτυχίο για την ένταξη τους στον κλάδο και σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα: **α)** Αν η ανάκληση θα αφορά στο σύνολο των προσλήψεων ως και σε ποιο βάθος χρόνου θα εκτείνεται αυτή και **β)** Αν η αρμόδια για την πληρωμή τους υπηρεσία, ήτοι το ΕΣΠΑ, θα πρέπει να

ζητήσει από τους εμπλεκόμενους τις ληφθείσες συμβατικές αποδοχές ως αχρεώσητα καταβληθείσες.¹

ΙΣΤΟΡΙΚΟ.

Από το έγγραφο ερώτημα και τα συνοδευτικά αυτού έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Στο πλαίσιο της γενικότερης διαδικασίας για την κατάρτιση των ενιαίων πινάκων πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων από τους κλάδους του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (εφεξής Ε.Ε.Π.) και αναπληρωτών από τον κλάδο ΔΕ1-Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (εφεξής Ε.Β.Π.), άρχισε τον Ιανουάριο του 2019 η ηλεκτρονική καταχώρηση των στοιχείων των μελών Ε.Ε.Π.-Ε.Β.Π. που περιλαμβάνονταν στους ήδη κυρωμένους πίνακες (σχολικού έτους 2018-2019) των δεκατριών (13) Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης (εφεξής Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (εφεξής Υπουργείο ή ΥΠΑΙΘ). Το ανωτέρω προσωπικό προσλαμβάνονταν και για το τρέχον σχολικό έτος (2019-2020) με συμβάσεις ορισμένου χρόνου για τις εξής τρέχουσες ανάγκες: : α) για τις δομές της Ειδικής Αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.², ΚΕ.Δ.Δ.Υ.³, Ε.Δ.Ε.Α.Υ.⁴), β) για την εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γενικής Εκπαίδευσης και γ) για την άσκηση καθηκόντων σε σχολικές μονάδες Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Αρμόδιες για την πρόσληψη αναπληρωτών και κατ' επέκταση για τη συγκέντρωση και τον έλεγχο των δικαιολογητικών και εν συνεχεία την κατάρτιση των πινάκων ανά κλάδο, μέχρι και τη σύνταξη/έκδοση ενιαίων πινάκων από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου, στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣΥΔ) είναι οι ανωτέρω Π.Δ.Ε.

2. Κατά τη διαδικασία της καταχώρισης και ύστερα από τις οδηγίες της ερωτώσας υπηρεσίας σχετικά με την ακρίβεια/ ορθότητα των στοιχείων που καταχωρούνται, ορισμένες Π.Δ.Ε. αντιμετώπισαν το πρόβλημα ότι υπήρχαν πτυχία μελών Ε.Β.Π. τα οποία δεν βρίσκονταν στην αναπτυσσόμενη λίστα προς επιλογή. Συνολικά διαπιστώθηκε ότι ικανός αριθμός μελών Ε.Β.Π. διέθεταν πτυχίο ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ, το

¹ [Σημ.: Τα λοιπά ερωτήματα που αναφέρονται στο έγγραφο ερώτημα και αφορούσαν σε τρεις (3) ατομικές περιπτώσεις αναγνώρισης προϋπηρεσίας αναπληρωτών Ε.Β.Π. έχουν ήδη απαντηθεί με τα υπ' αριθμ. πρωτ. 230.2689/4-7-2019 και 230.2956/9-8-2019 έγγραφα του ΓΝΣ του ΥΠΑΙΘ].

² Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

³ Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (πρώην Κ.Δ.Α.Υ. βλ. κατωτ. υποσημ.9)

⁴ Επιτροπές Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης.

οποίο δεν περιλαμβάνεται στα τυπικά προσόντα διορισμού του σχετικού κλάδου, (οράτε κατωτέρω άρθρο 3 παρ. 5 του ν. 2817/2000), και εξ αυτών όλοι, πλην τριών (3), προσλήφθηκαν και εργάσθηκαν για διάφορα προηγούμενα χρονικά διαστήματα, αλλά και κατά το σχολικό έτος 2018-2019. Τέσσερα (4) ακόμη μέλη, διέθεταν *απολυτήριο* Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου (ΕΠΛ) αντί του προβλεπόμενου στο νόμο *πτυχίου* ΕΠΛ και τρία (3) μέλη Ε.Β.Π. διέθεταν πτυχίο ΤΕΕ Α' κύκλου, αντί του Β' κύκλου που ορίζεται στις ισχύουσες διατάξεις. Τέλος, υπάρχει στον πίνακα της Π.Δ.Ε. Αττικής εγγεγραμμένο ένα μέλος Ε.Β.Π.⁵, με πτυχίο ΙΕΚ ειδικότητας παντελώς άσχετης, προς τον εν λόγω κλάδο. Σημειώνεται ότι όλοι οι ανωτέρω, πλην τριών (3) διαθέτουν προϋπηρεσία και από υπηρεσία τους ως αναπληρωτών του αυτού κλάδου προηγούμενων σχολικών ετών ⁶.

3. Η πρόσληψη των συγκεκριμένων μελών Ε.Β.Π. ως αναπληρωτών για το σχολικό έτος 2018-2019 έγινε κατόπιν υποβολής αιτήσεων των ενδιαφερομένων, συνοδευομένων από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Δ/ντή Εκπ/σης, στο πλαίσιο των οριζόμενων στην υπ' αρ. 56267/Ε4/5-4-2018 απόφαση ΥΠΠΕΘ (Β'1284) με θέμα «*Πρόσκληση υποψηφίων για πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων από τους κλάδους του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και αναπληρωτών από τον κλάδο ΔΕ01-Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για α) τις δομές της Ειδικής Αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε., ΚΕ.Δ.Δ.Υ., Ε.Δ.Ε.Α.Υ.), β) την εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γενικής Εκπαίδευσης και γ) για την άσκηση καθηκόντων σε σχολικές μονάδες Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για το διδακτικό έτος 2018-2019*», και πραγματοποιήθηκαν όλες αποκλειστικά στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ΕΣΠΑ. Παρόμοιου περιεχομένου απόφαση πρόσκλησης υποψηφίων εκδίδεται κάθε χρόνο για την υποβολή των αιτήσεων των υποψηφίων αναπληρωτών κλάδου ΔΕ1-Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.).

4. Για το τρέχον σχολ. έτος 2019-2020 και μετά την έκδοση, σύμφωνα με την παρ. 1β του άρθρου 66 του ν. 4589/2019 (Α'13), της υπ' αριθμ. πρωτ. 131408/Ε4/24-8-2019 υπουργικής απόφασης με θέμα «*Παράταση ισχύος των πινάκων κατάταξης αναπληρωτών –ωρομισθίων μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και*

⁵ (εκ παραδρομής αναφέρεται ως μέλος Ε.Ε.Π. στο κρινόμενο ερώτημα)

⁶ που σε μία περίπτωση εγγεγραμμένου στους πίνακες της Π.Δ.Ε. Β. Αιγαίου υπερβαίνει και τα οκτώ έτη.

Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) σχολικού έτους 2018-2019» (Β'3283), εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. 133083/Ε4/28-8-2019 υπουργική απόφαση με θέμα «Πρόσκληση υποψηφίων μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για την υποβολή αίτησης δήλωσης προτιμήσεων για πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων για το διδακτικό έτος 2019-2020», με την οποία προσκλήθηκαν και οι εγγεγραμμένοι στους οριστικούς πίνακες κατάταξης μελών κλάδου ΔΕ1-Ε.Β.Π., όπως κυρώθηκαν από τους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης και των οποίων η ισχύς παρατάθηκε ως άνω, να υποβάλουν στην οικεία Π.Δ.Ε. μόνο αίτηση δήλωσης προτιμήσεων περιοχής για την πρόσληψή τους το τρέχον διδακτικό έτος ως αναπληρωτών στις δομές της ειδικής αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε., Κ.Ε.Σ.Υ.⁷, Ε.Δ.Ε.Α.Υ.), στην εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γενικής Εκπαίδευσης και για την άσκηση καθηκόντων σε σχολικές μονάδες Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ενώ κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αρ. 56267/Ε4/5-4-2018 απόφαση ΥΠΠΕΘ (Β'1284).

Στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας, υπέβαλαν αίτηση πρόσληψης και για το τρέχον διδακτικό έτος (2019-2020) ικανός αριθμός εγγεγραμμένων σε πίνακες διαφόρων Π.Δ.Ε. μελών Ε.Β.Π., τα οποία διαθέτουν τίτλους που δεν αναφέρονται στα νόμιμα προσόντα διορισμού του κλάδου, κάποια, δε, εξ αυτών έχουν ήδη προσληφθεί και για το τρέχον σχολικό έτος με συμβάσεις που συνήψαν με την οικεία Π.Δ.Ε.

5 Αναφορικά με τα πτυχία των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ.) του Ο.Α.Ε.Δ., η υπηρεσία (ερωτώσα) απέστειλε το με αριθ. 477 ΥΣ/31-1-2019 έγγραφο στη Δ/ση Επαγγελματικής Εκπ/σης του Υπουργείου, ζητώντας διευκρινίσεις για την ισοτιμία των πτυχίων αυτών και έλαβε το αριθ. 645Α'/Δ4/8-2-2019 απαντητικό έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται ότι τα πτυχία των ΕΠΑ.Σ., αν και ανήκουν στη Β/θμια εκπαίδευση, δεν είναι εκπαιδευτικά ισότιμα με τα πτυχία των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.).

Κατόπιν των ανωτέρω τέθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία τα ως άνω ερωτήματα.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

6. Στις παραγράφους 4 περ. γ', 5 περ. γ' και 11 του άρθρου 3 και στην παράγραφο 3 του Κεφαλαίου Β' του άρθρου 4 του ν. 2817/2000 «Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις» (78 Α'), όπως η τελευταία (παρ. 3)

⁷ Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης που αντικατέστησαν τα Κ.Ε.Δ.Δ.Υ., τα οποία καταργήθηκαν με άρθρο 17 ν. 4547/2018, Α'102/12-6-2018.

τροποποιήθηκε με τη διάταξη της παρ. 19β του άρθρου 6 του ν. 3027/2002 (Α'152) (βλ. εντός " "), ορίζονται, αντίστοιχα, τα εξής:

Άρθρο 3. «4. Στους κλάδους που προβλέπονται στο άρθρο 35 παρ. 2 περίπτωση Α' του ν. 1566/1985 ⁸ προστίθενται οι εξής κλάδοι και θέσειςγ) Κλάδος ΔΕ1 ειδικού βοηθητικού προσωπικού, πενήντα (50) θέσεις.

5. Τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στον εισαγωγικό βαθμό των συνιστώμενων κλάδων της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται ως εξής:

..... γ) Του κλάδου ΔΕ1 ειδικού βοηθητικού προσωπικού πτυχίο τμήματος προσχολικής αγωγής για παιδιά με ειδικές ανάγκες ή τμήματος κοινωνικών φροντιστών Τ.Ε.Ε. Β' κύκλου, ή του αντίστοιχου τμήματος ειδίκευσης επιμελητών κοινωνικής πρόνοιας ή νηπιοβρεφοκόμων των πρώην Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων και Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων ή πτυχίο αντίστοιχης ειδικότητας ινστιτούτου επαγγελματικής κατάρτισης. [...]

11. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, καθορίζονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού, του ειδικού εκπαιδευτικού και του ειδικού βοηθητικού προσωπικού των σχολείων ειδικής αγωγής και του προσωπικού των Κ.Δ.Α.Υ ⁹».

Άρθρο 4 . «Διορισμός και υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των Κ.Δ.Α.Υ. και των Σ.Μ.Ε.Α. ¹⁰

⁸ Άρθρο 35. Προσωπικό.

«1. Οι θέσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού των δημόσιων μονάδων ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης περιλαμβάνονται στο σύνολο των οργανικών θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού, κατά βαθμίδα εκπαίδευσης, όπως προβλέπονται στα άρθρα 12 παρ. 4, 13 παρ. 4 και 14 παρ. 4.

2. Για τη στελέχωση των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης χρησιμοποιείται εκπαιδευτικό προσωπικό της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά περίπτωση. Συνιστώνται επιπλέον κατά κλάδους οι εξής θέσεις προσωπικού:

Α' Ειδικό προσωπικό:

Κλάδος ΑΤ19 Θεραπευτών του λόγου	θέσεις	10
Κλάδος ΑΤ20 Επαγγελματικών συμβούλων	"	1
Κλάδος ΑΤ21 Ψυχολόγων	"	50
Κλάδος ΑΡ2 Επιμελητών	"	40
Κλάδος ΑΡ3 Θεραπευτών του λόγου	"	10
Κλάδος ΑΡ4 Επαγγελματικών συμβούλων	"	1
Κλάδος ΑΡ5 Φυσικοθεραπευτών	"	15
Κλάδος ΑΡ6 Εργασιοθεραπευτών	"	15
Κλάδος ΑΡ7 Κοινωνικών λειτουργών	"	60
Σύνολο θέσεων		202».

⁹ Κέντρο Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης

¹⁰ Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής

Α'. Εκπαιδευτικό προσωπικό [...]

Β. Ειδικό εκπαιδευτικό και ειδικό βοηθητικό προσωπικό.

1.[...], 2.. [...]

3. Αν δεν είναι δυνατή η πλήρωση των θέσεων ειδικού εκπαιδευτικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού στα Κ.Δ.Α.Υ. και τις Σ.Μ.Ε.Α., καθώς και στις περιπτώσεις μακράς απουσίας αυτών ή για την κάλυψη εξαιρετικών αναγκών, προσλαμβάνονται στις θέσεις αυτές ιδιώτες που έχουν τα προσόντα διορισμού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας ενός διδακτικού έτους. "Η πρόσληψή τους γίνεται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης, στην περιφέρεια του οποίου ανήκει το σχολείο, ύστερα από πρόταση του Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π.¹¹ Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις πρόσληψης καθορίζονται με την απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 4 του Κεφαλαίου Α' του άρθρου αυτού¹².....".

7. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 15, όπως αυτή ισχύει¹³, στο άρθρο 18, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 5β του άρθρου 56 του ν. 3966/2011 (α'118), στην παράγραφο 4 του άρθρου 23, στην παράγραφο 1 εδαφ. β του άρθρου 34 και στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 35 του ν. 3699/2008 «Ειδική Αγωγή- Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές ανάγκες» (Α'199) ορίζονται, αντίστοιχα, τα εξής:

Άρθρο 15. «1. [...] Οι προσλήψεις αναπληρωτών ΕΕΠ και ΕΒΠ μέχρι τη δημιουργία ενιαίου πίνακα στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων γίνονται από τους υπάρχοντες πίνακες των περιφερειακών Διευθύνσεων. [...]».

Άρθρο 18 «Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό

1. Για θέματα αυτοεξυπηρέτησης, καθημερινής διαβίωσης και λειτουργικών διευκολύνσεων, καθώς και για την παράλληλη εκπαίδευση σε θέματα κοινωνικής προσαρμογής, αυτόνομης διαβίωσης και δημιουργικών δραστηριοτήτων των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στα γενικά σχολεία προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς

¹¹ Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού

¹² Το σχετικό εδάφιο της παρ. 4 του Κεφ. Α' έχει ως εξής: ".....Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από εισήγηση του Υ.Σ.Ε.Ε.Π....." Η παρ. 4, όπως είχε συμπληρωθεί με την περ. Δ2 του άρθρου 9 του ν. 2916/2001, (Α'114), και την παρ. 18 του άρθρου 6 του ν. 3027/2002, (Α'152), ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 67 του ν. 4589/2019, Α'13/29-1-2019.

¹³ η παρ. 1 του άρθρου 15 αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 άρθρου 28 του ν. 4186/2013 (Α' 193), όπως η τελευταία τροποποιήθηκε με τη περ.8 της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 4229/2014 (Α' 8)

παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ΕΑΕ, ή που φοιτούν σε ΣΜΕΑΕ, προσλαμβάνεται ΕΒΠ.

2. Το ΕΒΠ ασκεί καθήκοντα φροντίδας των μαθητών και βοηθητικά εκπαιδευτικά καθήκοντα. Στο ΕΒΠ καταβάλλονται οι αποδοχές και οι πάσης φύσεως πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό κατηγορίας ΔΕ της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις».

Άρθρο 23. «Διορισμοί ΕΕΠ και ΕΒΠ, Υπηρεσιακές μεταβολές ΕΠ, ΕΕΠ και ΕΒΠ

[...] 4. Αν δεν είναι δυνατή η πλήρωση των θέσεων ΕΕΠ στις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ με μετάθεση, διορισμό, απόσπαση ή συμπλήρωση ωραρίου, καθώς και στις περιπτώσεις μακράς απουσίας μελών του ΕΕΠ ή για την κάλυψη εξαιρετικών λειτουργικών αναγκών, προσλαμβάνονται στις θέσεις αυτές αναπληρωτές που έχουν τα προσόντα διορισμού του κλάδου τους, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου για ένα διδακτικό έτος. Η πρόσληψη τους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από τους ενιαίους πίνακες που συντάσσονται, κάθε χρόνο, για το σκοπό αυτόν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Μέχρι τη σύνταξη των ενιαίων πινάκων ΕΕΠ από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η πρόσληψη τους γίνεται με βάση τις κείμενες διατάξεις. [...]

Άρθρο 34 «Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: α)[...], β) Καθορίζονται ή τροποποιούνται: αα) οι κλάδοι και οι θέσεις εκπαιδευτικών ΕΑΕ, ΕΕΠ και ΕΒΠ, ββ) τα τυπικά προσόντα διορισμού, τα μοριοδοτούμενα κριτήρια πρόσληψης, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία πρόσληψης, η υπηρεσιακή κατάσταση και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά το ΕΠ, το ΕΕΠ και το ΕΒΠ και γγ) οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία των μεταθέσεων του ΕΠ, του ΕΕΠ και του ΕΒΠ, [...]

Άρθρο 35 «Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 5 του ν. 2817/ 2000 και των άρθρων 2 και 3 του ν. 3194/2003 που έρχονται σε αντίθεση με το νόμο αυτόν, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό θέματα που περιλαμβάνονται στις διατάξεις του νόμου αυτού.

Οι διατάξεις του άρθρου 4 κεφάλαιο ΣΤ' παράγραφος 2 του ν. 2817/2000 και οι διατάξεις του άρθρου 13 παράγραφος 1 εδάφιο ε' του ν. 2470/1997 παραμένουν σε ισχύ.[...]

3. Προεδρικά διατάγματα και κοινές ή μη υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί με βάση καταργούμενες διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των νεότερων κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου».

8. Στην υπ' αρ. 64055 Δ3/13-4-2017 (Β' 1326) απόφαση ΥΠΠΕΘ με θέμα «Καθορισμός προϋποθέσεων, κριτηρίων και διαδικασίας πρόσληψης α) προσωρινών αναπληρωτών και ωρομισθίων Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και β) προσωρινών αναπληρωτών Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για τις δομές της Ειδικής Αγωγής ΚΕ.Δ.Δ.Υ., Ε.Δ.Ε.Α.Υ., Σ.Μ.Ε.Α.Ε., καθώς και στην εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γενικής Εκπαίδευσης», που φέρεται να εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 Κεφ. Β' παρ. 4 του ν. 2817/2000 ¹⁴ (και διατηρείται σε ισχύ με την παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 3599/2008, το οποίο στην παρ. 1 φέρεται να καταργεί την εξουσιοδοτική διάταξη) και ειδικότερα στα άρθρα 1, 2 ΚΕΦ. Α', υπ' αριθμ. 10, 3 παρ. 1, 4 Β β (Για το Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό), 5, 7 παρ. 1 και 5, 9 και 10 παρ. 1 αυτής ορίζονται αντίστοιχα, τα ακόλουθα:

Άρθρο 1 «1. Για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών σε Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (Ε.Β.Π.) των δομών της Ειδικής Αγωγής....., καθώς και στην εξειδικευμένη υποστήριξη μαθητών που φοιτούν σε σχολικές μονάδες της Γενικής Εκπαίδευσης, οι οποίες δεν καλύπτονται με διορισμό, μετάθεση ή απόσπαση μονίμων, ή προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους προσλαμβάνονται οι υποψήφιοι των κλάδων α)..... και β) οι υποψήφιοι του κλάδου ΔΕ1 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού ως προσωρινοί αναπληρωτές με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου διάρκειας έως ένα διδακτικό έτος [...].

2. Η πρόσληψη γίνεται από πίνακες που συντάσσονται σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης ενώ η σειρά κατάταξης των συμμετεχόντων προσδιορίζεται από τις μονάδες που συγκέντρωσαν από ακαδημαϊκά κριτήρια, από τη προϋπηρεσία και από κοινωνικά κριτήρια του άρθρου 4 του παρόντος».

¹⁴ όπως αναφέρεται στο προοίμιο αυτής, αν και η ορθή εξουσιοδοτική διάταξη είναι αυτή της παρ. 4 του Κεφ. Α' του άρθρου 4 του ν. 2817/2000 (βλ. και προηγούμενη υποσημ. αριθμ.12).

Άρθρο 2**«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄**

Τυπικά προσόντα διορισμού κατά κλάδο

10. ΚΛΑΔΟΣ ΔΕ1 ΕΙΔΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Πτυχίο - δίπλωμα ΙΕΚ ή Πτυχίο - δίπλωμα «Τάξης Μαθητείας» ΕΠΑ.Λ. ή Πτυχίο - δίπλωμα ΕΠΑΛ ή Πτυχίο -δίπλωμα Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου Β΄ κύκλου σπουδών ή Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου ή Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου ή άλλος ισότιμος τίτλος σχολικής μονάδας της ημεδαπής ή αλλοδαπής, αντίστοιχης ειδικότητας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων- Παιδοκόμων ή Βοηθών Βρεφοκόμων ή Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων ή Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Έκφρασης ή Επιμελητών Πρόνοιας ή Κοινωνικών Φροντιστών ή Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας Φροντίδας Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες. Για τους κατόχους Πτυχίου –Διπλώματος ΙΕΚ ή Πτυχίου-Διπλώματος «Τάξης Μαθητείας» ΕΠΑΛ απαιτείται και πιστοποίηση από τον ΟΕΕΚ ή ΕΟΠΠΕΠ» [τα ως άνω προσόντα επαναλαμβάνονται αυτολεξεί στο_Μέρος Β' «ΤΥΠΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ», Κεφ. Α΄ «ΕΝΤΑΞΗ ΣΕ ΚΛΑΔΟ», αριθμ. 10 της υπ' αρ. πρωτ. 56267/Ε4/5-4-2018 (Β΄1284) υπουργικής απόφασης με την οποία κλήθηκαν οι υποψήφιοι να υποβάλουν αιτήσεις με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για πρόσληψή τους το σχολ. έτος 2018-2019, η οποία ισχύει και για το τρέχον σχολ. έτος (βλ. ανωτ. παρ. 4)].

Άρθρο 3 «1. Όσοι επιθυμούν να προσληφθούν [...] ως αναπληρωτές από τον κλάδο ΔΕ1-Ε.Β.Π. για τη στελέχωση των δομών της Ειδικής Αγωγής ή για την Εξειδικευμένη Υποστήριξη και κατέχουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για μόνιμο διορισμό, καλούνται να υποβάλουν αίτηση μόνο στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης στην οποία επιθυμούν να προσληφθούν [...]».

Άρθρο 4 «Κατάρτιση πινάκων κατάταξης και μοριοδότηση

Η σειρά κατάταξης γίνεται με τα παρακάτω μοριοδοτούμενα κριτήρια:[...]

Για το Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό.

Α.[...], Β. Προϋπηρεσία. α)....., β) Προϋπηρεσία που αποκτήθηκε σε θέση αναπληρωτή σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. ή στην Εξειδικευμένη Υποστήριξη, στον ίδιο κλάδο της προς πλήρωση θέσης, υπολογίζεται στο σύνολό της και μοριοδοτείται με είκοσι πέντε εκατοστά (0,25) της μονάδας για κάθε μήνα.....».

Άρθρο 5 « Ανάρτηση πινάκων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και ελέγχου των αιτήσεων και των σχετικών δικαιολογητικών καταρτίζονται από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης οι προσωρινοί πίνακες κατάταξης αναπληρωτών ΕΕΠ και ΕΒΠ ανά

κλάδο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για το τρέχον σχολικό έτος, Παράλληλα οι εν λόγω πίνακες υποβάλλονται για έλεγχο νομιμότητας στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ).

Κατά των πινάκων αυτών οι εκπαιδευτικοί δύνανται να υποβάλουν ένσταση στο ΑΣΕΠ μέσα σε αποκλειστική προθεσμία

Το ΑΣΕΠ εξετάζει τις υποβληθείσες ενστάσεις, ελέγχει τη νομιμότητα των πινάκων κατάταξης και εκδίδει σχετική απόφαση.

Οι αιτήσεις με τα δικαιολογητικά των εκπαιδευτικών αποστέλλονται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης στο ΑΣΕΠ για έλεγχο, στις περιπτώσεις που κρίνεται αυτό απαραίτητο.

Η ανωτέρω απόφαση αποστέλλεται στην αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης προκειμένου να συνταχθούν οι οριστικοί πίνακες κατάταξης αναπληρωτών ΕΕΠ και ΕΒΠ, οι οποίοι κυρώνονται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης και ισχύουν μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους».

Άρθρο 7 «Διαδικασία και όργανα πρόσληψης

1. Ο Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης, με απόφασή του, ύστερα από πρόταση του Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π. προβαίνει στην πρόσληψη και τοποθέτηση των αναπληρωτών.....

5. Τα ιδιαίτερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των αναπληρωτών ΕΕΠ και ΕΒΠ καθορίζονται με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Β' και Γ' της αριθμ. 27922/Γ6/8-3-2007 (ΦΕΚ 449/τα, Β') υπουργικής απόφασης¹⁵.

¹⁵ Γ' ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

1. Υποβοηθούν τους μαθητές στις βασικές τους ανάγκες, όπως στη χρήση τουαλέτας, ατομικής υγιεινής, καθαριότητας, αλλαγής ρούχων, σίτισης και γενικά στην αυτοεξυπηρέτησή τους. Σε εξαιρετικά δύσκολες και ιδιαίτερες περιπτώσεις μαθητών, έχουν τη συνδρομή και του λοιπού προσωπικού του σχολείου με την έγκριση ή ενημέρωση του διευθυντή.

2. Συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων, απασχολούν δημιουργικά τους μαθητές και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους στις διάφορες δραστηριότητες μέσα και έξω από την τάξη, ακολουθώντας το ημερήσιο πρόγραμμα του σχολείου. "Δεν υποκαθιστούν τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων οι οποίοι έχουν την ευθύνη εκπαίδευσης των μαθητών" (Το εντός "" εδάφιο προστέθηκε με την ΥΑ 66082/Δ3/26-4-2018, Β'1585)

3. Βοηθούν στην αποβίβαση και επιβίβαση των μαθητών στα σχολικά λεωφορεία, χωρίς να τους συνοδεύουν στα δρομολόγια, και συνεργάζονται με τους εφημερεύοντες.

4. Συμμετέχουν στις συνεδριάσεις ως μέλη του συλλόγου προσωπικού του σχολείου. Λαμβάνουν μέρος ισότιμα στις δραστηριότητες του και διατυπώνουν τις απόψεις τους για θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα τους ή είναι γενικότερου ενδιαφέροντος. Δεν απαλλάσσονται από τα γενικά ή ειδικά καθήκοντα και από την ανάληψη εργασιών που ο διευθυντής του σχολείου μπορεί να τους αναθέσει στο πλαίσιο της ίσης μεταχείρισης.

5. Επικοινωνούν με τους γονείς, έπειτα από συνεννόηση με το διευθυντή, ενημερώνοντας τους για θέματα διαβίωσης των μαθητών στο σχολείο και τους προτείνουν τρόπους στήριξης και καθημερινής φροντίδας στο σπίτι, αντίστοιχους με αυτούς που εφαρμόζονται στο σχολείο.

6. Εξαιρούνται από τις εφημερίες του σχολείου λόγω της ιδιομορφίας που παρουσιάζει το εργασιακό τους πρόγραμμα, το οποίο μπορεί να διαφοροποιείται εξαιτίας των μη προβλέψιμων αναγκών των μαθητών. "Ο Διευθυντής του σχολείου σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων εξασφαλίζει χρόνο

Άρθρο 9 «Σύναψη και λύση της σύμβασης εργασίας

Οιαναπληρωτές ΕΒΠ προσλαμβάνονται με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, η οποία αρχίζει με την ανάληψη υπηρεσίας στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης και λύεται αυτοδίκαια.

Οι αναπληρωτές ΕΕΠ και ΕΒΠ απολύονται με τη λήξη του διδακτικού έτους της βαθμίδας που υπηρετούν.....

Όλοι οι παραπάνω απολύονται με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Μπορεί η σύμβαση να διακοπεί για σοβαρό και τεκμηριωμένο λόγο και πριν τη λήξη του διδακτικού έτους».

Άρθρο 10 «Μεταβατικές καταργούμενες διατάξεις

1. Για το διδακτικό έτος 2017-2018 και εφεξής η κατάθεση αιτήσεων και δικαιολογητικών των υποψηφίων καθώς και οι προσλήψειςκαι των αναπληρωτών ΕΒΠ θα γίνονται με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης.

.....Από την έναρξη ισχύος της απόφασης αυτής κάθε άλλη διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις της καταργείται».

9. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 46 του ν. 4465/2017 (Α'47) ορίζεται ότι:

Άρθρο 46 «Ρύθμιση θεμάτων αναπληρωτών εκπαιδευτικών

1. Η παρ. 1 του άρθρου τρίτου του ν. 4395/2016 (Α' 110)¹⁶ εφαρμόζεται και για τις προσλήψεις αναπληρωτών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αναπληρωτών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και

διαλείμματος δεκαπέντε (15) λεπτών στο ΕΒΠ, κατά τη διάρκεια του ημερησίου προγράμματος" (Το εντός "" εδάφιο προστέθηκε με την ΥΑ 66082/Δ3/26-4-2018, Β'1585)

7. Παρευρίσκονται και προσφέρουν τις υπηρεσίες στους μαθητές τουλάχιστον 15 λεπτά πριν την έναρξη λειτουργίας του σχολείου.

¹⁶ Άρθρο τρίτο ν.4395/2016 «Ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικού προσωπικού

1. α) Οι πίνακες κατάταξης αναπληρωτών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι πίνακες κατάταξης αναπληρωτών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ), οι οποίοι καταρτίζονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για το σχολικό έτος 2016-2017, υποβάλλονται για έλεγχο νομιμότητας στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ). Επιπλέον, για το σχολικό έτος 2016-2017 ο έλεγχος των ενστάσεων επί των ανωτέρω πινάκων υπόκειται στην αρμοδιότητα του ΑΣΕΠ.

β) Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων είναι δυνατή η πρόσληψη αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, πριν από την ολοκλήρωση του ελέγχου των ενστάσεων από το ΑΣΕΠ, κατ'ανάλογη εφαρμογή των οριζόμενων στην παρ. 3 του άρθρου 8 του Ν. 4210/2013 (Α 254) και σύμφωνα με τη σειρά κατάταξης των υποψηφίων στους πίνακες αναπληρωτών της περίπτωσης α».

Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ) για τα σχολικά έτη 2017-2018 και 2018-2019».

10. Στα άρθρα 66 παρ. 1 εδαφ. β και 67 του ν. 4589/2019 (Α' 13/29.01.2019) ορίζεται ότι:

Άρθρο 66 « Μεταβατικές διατάξεις

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου:

α)[...]. β) Η ισχύς των πινάκων κατάταξης υποψήφιων αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών της γενικής εκπαίδευσης και της Ε.Α.Ε., μελών Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. που ισχύουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου παρατείνεται έως και την έκδοση των τελικών αξιολογικών πινάκων, εφόσον έως τις 23.8.2019¹⁷ δεν έχουν εκδοθεί οι πίνακες αυτοί. Για την παράταση εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι υποψήφιοι που περιλαμβάνονται στους πίνακες κατάταξης των οποίων η ισχύς παρατείνεται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, προσλαμβάνονται ως αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, η οποία μπορεί να διαρκεί έως τη λήξη του διδακτικού έτους 2019-2020».

Άρθρο 67 «Καταργούμενες διατάξεις

Καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που βρίσκεται σε αντίθεση προς τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου και ιδίως οι ακόλουθες:

α) η παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 2817/2000 (Α' 78)¹⁸

β) η περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 19, η παράγραφος 2.1 του άρθρου 20, η περίπτωση γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 21 και το άρθρο 22 του ν. 3699/2008, γ).....»

11. Στην παράγραφο 1 του άρθρου μόνου του α. ν. 261 της 22/23.1.1968 «Περί χρόνου ανακλήσεως παρανόμων Διοικητικών Πράξεων» (Α' 12) ορίζεται ότι:

«1. Ατομικά διοικητικά πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου.

¹⁷ Η αρχική ημερομηνία «15.7.2019» στο πρώτο εδάφιο της περιπτ. β' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο έβδομο παρ.2 της από 27.6.2019 ΠΝΠ, (Α' 106/27.6.2019).

¹⁸ Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4589/2019 καταργείται η παρ. 4 του Κεφ. Α' του άρθρου 4 του ν. 2817/2000, που αφορά σε αποσπάσεις και προσλήψεις αναπληρωτών εκπαιδευτικού προσωπικού και στην οποία, όσον αφορά στην εξουσιοδότηση του Υπουργού Παιδείας για την έκδοση της εκεί προβλεπόμενης ΥΑ, παραπέμπει η παρ. 3 του Κεφ. Β' του ίδιου άρθρου που ρυθμίζει τα σχετικά με την πρόσληψη αναπληρωτών (και) ΕΒΠ.

Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσων της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιοδήποτε δικαιώματος».

12. Ο ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α΄ 143/28.6.2014), οι διατάξεις του Μέρους Δ΄ του οποίου, αναφορικά με τον ετήσιο Κρατικό προϋπολογισμό και τους προϋπολογισμούς των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης, ισχύουν, κατά το άρθρο 183 αυτού από τη δημοσίευση του νόμου στις 28.6.2014, ορίζει στα άρθρα 96 και 152, αντίστοιχα, τα εξής:

Άρθρο 96 «Καταλογισμοί για μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής - αρμόδια όργανα

1. Μη νόμιμες δαπάνες που πληρώθηκαν με οποιονδήποτε τίτλο πληρωμής καταλογίζονται:

α. στον υπάλληλο που από δόλο ή βαρεία αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησεως της δαπάνης και

β. στον λαβόντα, εφόσον έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού.

2. Αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό μη νόμιμων δαπανών, που πληρώθηκαν με τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου ή τις ΓΔΟΥ, είναι ο διατάκτης και τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που έχουν διαπιστώσει την παράνομη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Οι ανωτέρω καταλογιστικές αποφάσεις προσβάλλονται με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο ανωτέρω διατάκτης είναι αρμόδιος και για τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων με τίτλους πληρωμής της ΥΔΕ, εφόσον διαπιστωθεί εκ των υστέρων, βάσει νέων στοιχείων, ότι η πληρωμή έγινε με μη νόμιμα δικαιολογητικά ή λανθασμένο υπολογισμό».

Άρθρο 152. «1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο.

Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που: α. ... δ. Έχει γίνει αχρεώστητα από υπαιτιότητα του υπολόγου.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους οικείους διατάκτες που το διαπίστωσαν (...)

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται: (...) β. στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών. Στους λαβόντες καταλογίζεται και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής (...))»..

13. Τέλος, στο άρθρο 24 του ν. 4354/2015 (Α'176) ορίζεται ότι:

Άρθρο 24 «Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων

1. Οφειλές υπαλλήλων ή λειτουργών των φορέων που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, από αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές ή αποζημιώσεις εν γένει, δύναται να επιστρέφονται εφάπαξ χωρίς προσαυξήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο «123»¹⁹ του ν.4270/2014 (Α' 143).

2. Η επιστροφή του καθαρού ποσού συν την αναλογία του φόρου, που έλαβε ο υπάλληλος, δύναται να γίνεται και με παρακράτηση του ενός δέκατου (1/10) των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του ή της σύνταξης, εφόσον στο μεταξύ αυτός κατέστη συνταξιούχος.

3. Σε περίπτωση άρνησης επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών της παραγράφου 1, καταλογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού.

4. Τυχόν έφεση κατά των σχετικών πράξεων καταλογισμού ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 4129/2013²⁰ (Α' 52). Στις περιπτώσεις υπαλλήλων,

¹⁹ Ο αριθμός «23» στην παρ.1 αντικαταστάθηκε από την έναρξη ισχύος της με τον αριθμό «123» άνω, δυνάμει του άρθρου 35 παρ.6 του ν. 4484/2017, ΦΕΚ Α 110/1.8.2017.

²⁰ Άρθρο 80 «Έφεση κατά πράξεων ή αποφάσεων καταλογισμού

1. Κατά καταλογιστικών πράξεων των Υπουργών, Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οποιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτούς.

που δεν υπάγονται στις ανωτέρω διατάξεις, η έφεση ασκείται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.

Από το συνδυασμό των προαναφερομένων διατάξεων, ερμηνευομένων αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τίθενται με το εξεταζόμενο ερώτημα, συνάγονται τα ακόλουθα:

14. Το 1985 με το νόμο - πλαίσιο για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ν.1566/85) προωθείται η κατάργηση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και η σχολική κοινωνική ένταξη και η ειδική αγωγή ενσωματώνεται στο νομικό πλαίσιο του γενικού εκπαιδευτικού συστήματος. Για τη στελέχωση των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής και ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης χρησιμοποιείται εκπαιδευτικό προσωπικό της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά περίπτωση, καθώς και ειδικότεροι κλάδοι προσωπικού που συστάθηκαν με το νόμο αυτό και ορίστηκαν τα προσόντα διορισμού κάθε κλάδου (άρθρο 35).

15. Ακολούθησε ο ν. 2817/2000, ο οποίος με τα πέντε πρώτα άρθρα του (1-5) ρύθμισε αποκλειστικά θέματα ειδικής αγωγής. Με το άρθρο 3 (παρ. 3 και 4) στους ήδη υπάρχοντες κλάδους προσωπικού της ειδικής αγωγής (άρθρου 35 ν. 1566/1985), προστέθηκε και ο κλάδος ΔΕ1 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) και ορίστηκαν ως τυπικά προσόντα διορισμού στον κλάδο αυτό πτυχίο τμήματος προσχολικής αγωγής για παιδιά με ειδικές ανάγκες ή τμήματος κοινωνικών φροντιστών Τ.Ε.Ε. Β' κύκλου, ή του αντίστοιχου τμήματος ειδίκευσης επιμελητών κοινωνικής πρόνοιας ή νηπιοβρεφοκόμων των πρώην Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων (ΤΕΛ) και Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων (ΕΠΛ) ή πτυχίο αντίστοιχης ειδικότητας ινστιτούτου επαγγελματικής κατάρτισης. Περαιτέρω, με το άρθρο 4 του ανωτέρω νόμου ρυθμίστηκαν θέματα διορισμού και υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού των σχολικών μονάδων και δομών της ειδικής αγωγής, προβλέφθηκε, δε, μεταξύ άλλων, η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, πρόσληψης σε αυτές και

3. Με την άσκηση της έφεσης εξαντλείται η αρμοδιότητα του οργάνου που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη».

αναπληρωτών Ε.Β.Π. από ιδιώτες που διαθέτουν τα τυπικά προσόντα διορισμού, με συμβάσεις εργασίας διάρκειας έως ενός διδακτικού έτους που συνάπτουν οι Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης (Π.Δ.Ε.), οι οποίες κινούν και την όλη διαδικασία, όπως αυτή καθορίζεται μαζί με τις προϋποθέσεις πρόσληψης με απόφαση του Υπουργού Παιδείας (Κεφ. Α' παρ. 4 και Κεφ. Β' παρ. 3).

16. Στη συνέχεια και επειδή η έως τότε ισχύουσα νομοθεσία για την ειδική αγωγή και εκπαίδευση θεωρήθηκε δύσχρηστη και πολύπλοκη, κρίθηκε αναγκαίο να γίνουν ουσιαστικές θεσμικές, οργανωτικές και λειτουργικές αλλαγές στο υπάρχον πλαίσιο και επελέγη ως λύση, αντί της τροποποίησης της υπάρχουσας νομοθεσίας, η κατάργηση του ν.2817/2000 (και του τροποποιητικού του ν. 3194/2003), οπότε εκδόθηκε ο ν. 3699/2008 (βλ. σχετικά σε Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Α'), ο οποίος ρυθμίζει σχεδόν αποκλειστικά θέματα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Με το άρθρο 35 του νόμου αυτού φέρεται να καταργούνται, κατά το μέρος που έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του, οι διατάξεις των άρθρων 1-5 του ν. 2817/2000 (και του τροποποιητικού του ν. 3194/2003), που αφορούσαν αποκλειστικά σε θέματα της ειδικής αγωγής (πλην της παρ. 2 του Κεφ. ΣΤ, του άρθρου 4²¹), ενώ καταργείται και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά θέματα που περιλαμβάνονται και ρυθμίζονται στις διατάξεις του (του ν. 3699/2008). Ρητά διαλαμβάνεται, πάντως, ότι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση των καταργουμένων διατάξεων, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση νεωτέρων υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς.

17. Με το άρθρο 18 του ως άνω νόμου (3699/2008) θεσμοθετείται η «πρόσληψη», - προφανώς νοείται διορισμός- Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) για θέματα αυτοεξυπηρέτησης, καθημερινής διαβίωσης και λειτουργικών διευκολύνσεων των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίοι φοιτούν είτε σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, είτε σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης και των δύο βαθμίδων που δεν παρέχουν παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ΕΑΕ, στο οποίο καταβάλλονται, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις, οι αποδοχές και οι πάσης φύσεως πρόσθετες αμοιβές και αποζημιώσεις που λαμβάνει και το προσωπικό της β' θμιας εκπαίδευσης κατηγορίας ΔΕ.

²¹ Αφορά στην καταβολή του επιδόματος εξωδιδακτικής απασχόλησης που προβλέπεται για το εκπαιδευτικό προσωπικό β' θμιας εκπαίδευσης και του κινήτρου απόδοσης του άρθρου 13 παρ. 1 περ. ε' του ν. 2470/1997 στο ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό.

μελών του Ε.Ε.Π. και του Ε.Β.Π. (παρ. 1-3 και 6-8), αναγνωρίζεται ως δημόσια εκπαιδευτική ή προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών της ΕΑΕ και του Ε.Ε.Π. σε διάφορους, εκεί κατονομαζόμενους, φορείς (παρ. 5 ως ισχύει) και προβλέπονται οι περιπτώσεις της, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, πρόσληψης αναπληρωτών (μόνο) σε θέσεις Ε.Ε.Π., με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας ενός διδακτικού έτους, οι καταβαλλόμενες σε αυτούς αποδοχές, καθώς και ο υπολογισμός της προϋπηρεσίας τους (παρ. 4), παρά το ότι στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, υπό το άρθρο 23, αναφέρεται *“Παρ. 1-4. Καταγράφονται οι προϋποθέσεις διορισμού, μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων ΕΕΠ και ΕΒΠ, καθώς και οι προϋποθέσεις πρόσληψής τους με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου”*, ενώ και στο άρθρο 15 του ίδιου νόμου γίνεται αναφορά σε προσλήψεις και αναπληρωτών Ε.Β.Π. από τους υπάρχοντες πίνακες των Περιφερειακών Δ/σεων Εκπαίδευσης, μέχρι τη δημιουργία ενιαίου πίνακα στο ΥΠΑΙΘ (βλ. και άρθρο 34 παρ. 1 περ. β ν. 3699/2008).

18. Στην υπ’ αρ. 64055/Δ3/13-4-2017 απόφαση του Υπουργού Παιδείας (Β’ 1326), που εκδόθηκε (κατά τα αναφερόμενα στο προοίμιό της) σύμφωνα με την εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 4 του Κεφ. Β’²² του άρθρου 4 του ν. 2817/2000, - το οποίο (άρθρο) εξακολουθεί να ισχύει και δη κατά το Κεφ. Β’ παρ. 3 αυτού, που αφορά στην πρόσληψη αναπληρωτών από τον κλάδο του Ε.Β.Π. (βλ. και ΣτΕ 3353/2015), δεδομένου ότι το θέμα αυτό δεν ρυθμίζεται επί του παρόντος από καμία άλλη διάταξη, ούτε του ν. 3699/2008, αλλά ούτε μεταγενέστερου νόμου²³ - καθορίζονται οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία πρόσληψης προσωρινών αναπληρωτών (και) από το Ε.Β.Π., ενώ δεν φαίνεται να έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα το π.δ. που προβλέπεται το άρθρο 34 παρ. 1β του τελευταίου αυτού νόμου, για τον καθορισμό των τυπικών προσόντων διορισμού, τα μοριοδοτούμενα κριτήρια, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία πρόσληψης, καθώς και την υπηρεσιακή κατάσταση και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά (και) στο Ε.Β.Π., οπότε τα σχετικά θέματα εξακολουθούν να ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Παιδείας.

²² Το ορθόν είναι της παρ. 4 του Κεφ. Α’, στην οποία παραπέμπει η παρ. 3 του Κεφ. Β’ του ίδιου άρθρου (βλ. και ανωτ. υποσημ. αριθμ. 12 και 16).

²³ Σημείωση: Η διαδικασία πρόσληψης αναπληρωτών του ν. 4589/2019 δεν εφαρμόζεται ακόμα λόγω μη ολοκλήρωσης σύνταξης των αξιολογικών πινάκων από το ΑΣΕΠ, όπως απαιτεί το νέο νομοθετικό πλαίσιο, γι’ αυτό και παρατάθηκε και για το τρέχον σχολικό έτος (2019-2020) η ισχύς των ήδη υπαρχόντων και συντασσόμενων από τις Π.Δ.Ε. σχετικών πινάκων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 66 παρ. 1 του νόμου αυτού.

19. Στα τυπικά προσόντα διορισμού του κλάδου ΔΕ1 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (άρθρο 2 Κεφ. Α' αριθμ. 10 της ως άνω ΥΑ) αναφέρεται, μεταξύ άλλων, πτυχίο-δίπλωμα ΕΠΑ.Λ., ή Τ.Ε.Ε. Β' Κύκλου, ή ΤΕΛ ή ΕΠΛ ή ΙΕΚ των συγκεκριμένων ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών αυτών μονάδων που περιγράφονται στη διάταξη σε σχέση με τη γενική περιγραφή αυτών στη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 5 του ν. 2817/2000, που ορίζει τα τυπικά προσόντα διορισμού του εν λόγω κλάδου (*"τμήμα προσχολικής αγωγής για παιδιά με ειδικές ανάγκες, τμήμα κοινωνικών φροντιστών ή αντίστοιχο τμήμα ειδίκευσης επιμελητών κοινωνικής πρόνοιας ή νηπιοβρεφοκόμων"*, λαμβανομένων υπόψη και των διαφόρων ονομασιών ειδικότητας που αναγράφονται στους εκάστοτε απονεμόμενους, από τις παραπάνω εκπαιδευτικές μονάδες, τίτλους σπουδών).

20. Περαιτέρω, στην αυτή ΥΑ περιγράφεται η διαδικασία πρόσληψης αναπληρωτών του Ε.Β.Π. από αξιολογικούς πίνακες που καταρτίζονται από τις αρμόδιες προς τούτο Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης του ΥΠΑΙΘ, μετά τον έλεγχο των υποβαλλομένων από τους υποψηφίους δικαιολογητικών και την μοριοδότηση των εκεί αναφερομένων κριτηρίων (ακαδημαϊκών, κοινωνικών, προϋπηρεσίας). Οι πίνακες υποβάλλονται για έλεγχο νομιμότητας στο ΑΣΕΠ, ενώπιον του οποίου ασκούνται και οι ενστάσεις κατ' αυτών (πινάκων). Μετά το πέρας του σταδίου ελέγχου των ενστάσεων και της νομιμότητας των πινάκων κατάταξης, το ΑΣΕΠ εκδίδει σχετική απόφαση, την οποία αποστέλλει στις αρμόδιες Π.Δ.Ε. που συντάσσουν τους οριστικούς πίνακες, οι οποίοι κυρώνονται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης και ισχύουν για ένα διδακτικό έτος. Στη συνέχεια εκδίδεται απόφαση του τελευταίου περί πρόσληψης και τοποθέτησης των αναπληρωτών και καλούνται αυτοί να αναλάβουν καθήκοντα, (όπως αυτά προσδιορίζονται με ΥΑ, βλ. ανωτ. υποσημ.14), συνάπτεται, δε, μεταξύ των μερών αυτών σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, μέγιστης διάρκειας ενός διδακτικού έτους (ήτοι από 1/9 έως 30/6, βλ. άρθρο 1 παρ. 2 ΥΑ 10645/ΓΔ4/22-1-2018 «Εγγραφές, μετεγγραφές, φοίτηση και θέματα οργάνωσης της σχολικής ζωής στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», Β'120), η οποία αρχίζει από την ανάληψη της υπηρεσίας και λύεται αυτοδίκαια μετά την πάροδο αυτού. Οι αναπληρωτές Ε.Β.Π. απολύονται σε κάθε περίπτωση με τη λήξη του διδακτικού έτους, επίσης με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή, ενώ η σύμβαση μπορεί να διακοπεί και πριν τη λήξη του διδακτικού έτους για σοβαρό και τεκμηριωμένο λόγο.

21. Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει στη Διοίκηση την ανάκληση κάθε παράνομης διοικητικής πράξης, ενώ οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης επιβάλλουν τη διατήρηση της ισχύος της ευμενούς για τον καλόπιστο διοικούμενο πράξης. Σύνθεση των εν λόγω, συνταγματικής αξίας, αρχών συνιστούν οι γενικές αρχές ανάκλησης των διοικητικών πράξεων, σύμφωνα με τις οποίες και οι ευμενείς διοικητικές πράξεις ανακαλούνται, αν είναι παράνομες μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την έκδοσή τους, υπό τον όρο της αιτιολόγησης της ενέργειας αυτής με αναφορά σε συγκεκριμένα περιστατικά η ύπαρξη ή η έλλειψη των οποίων, σε συνάρτηση με το ισχύον κατά την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης νομοθετικό καθεστώς, στοιχειοθετεί την διαπιστούμενη παρανομία και κατ' ακολουθίαν και τη συνδρομή του λόγου ανάκλησης. Τέτοια εξάλλου, νομική πλημμέλεια συνιστά και η πλάνη περί τα πράγματα, εφόσον η διαπίστωση ορισμένης κατάστασης ή η συνδρομή ή η έλλειψη ορισμένων πραγματικών περιστατικών αποτελούσε κατά νόμο προϋπόθεση έκδοσης της ανακαλούμενης πράξης ή νόμιμο στοιχείο κρίσης για τη διαμόρφωση του περιεχομένου της (ΣτΕ 2412/2018, 1535/2017, 1931/2015, ΣτΕ Ολομ.3150/2014, ΣτΕ 2485/2013, 2695/2012 κ.α.).

22. Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου Μόνου του α.ν. 261/1968, ανάκληση της παράνομης διοικητικής πράξης σε χρόνο μικρότερο της 5ετίας από την έκδοσή της θεωρείται πάντοτε ότι γίνεται εντός ευλόγου χρόνου, ανεξάρτητα αν από τις πράξεις αυτές έχουν απορρεύσει δικαιώματα των διοικουμένων (πάγια νμλγ. ΣτΕ, βλ. ενδεικτ. 1317/2019, 2412/2018, 1535/2017, 2414/2011, 3269/2010, 1501/2008, 3904/2008 κ.α.) και μάλιστα χωρίς να είναι αναγκαία εκ μέρους της διοίκησης η εξέταση στοιχείων όπως η καλή πίστη ή τα δικαιώματα του διοικουμένου ή η δημιουργία βλάβης (ΟλομΝΣΚ 117/2012), ενώ δεν απαιτείται για τη νομική θεμελίωση της ανακλητικής απόφασης η συνδρομή λόγων δημοσίου συμφέροντος, δημόσιας τάξης, απατηλής ενέργειας εκ μέρους του διοικουμένου κλπ. (ΣτΕ 1931/2015, 4225/2013, 653/2011). Δεν ορίζει όμως η διάταξη αυτή ότι μετά την πάροδο της 5ετίας η ανάκληση γίνεται πέραν του ευλόγου χρόνου και επομένως απαγορεύεται, το ζήτημα, δε, αν η πάροδος χρόνου μεγαλύτερου της 5ετίας υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο της διάταξης κρίνεται κατά περίπτωση από τα δικαστήρια, βάσει των αρχών που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων (ΣτΕ 2756/2015, 3904/2014, 2616/2012, 2695/2012, 3024/2011, 2689/2011, 197/2011).

23. Σύμφωνα με τις αρχές αυτές δεν επιτρέπεται στη Διοίκηση να ανακαλεί διοικητική πράξη, έστω και παράνομη, μετά την πάροδο ευλόγου, ενόψει των συγκεκριμένων εκάστοτε συνθηκών, χρόνου από της εκδόσεώς της, εφόσον έχει δημιουργηθεί καλοπίστως υπέρ του διοικουμένου πραγματική κατάσταση, δεκτική περαιτέρω εννόμου προστασίας. Πλην, όμως, κατά τις αυτές αρχές, ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης είναι επιτρεπτή, χωρίς χρονικό περιορισμό, όταν κατά την ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της αρμόδιας αρχής, -δεδομένου ότι ελέγχεται από τα δικαστήρια κατά πόσον τα συγκεκριμένα περιστατικά θεμελιώνουν την κρίση αυτή (ΝΣΚ 349/2011, πρβλ. και ΕλΣυν 1135/2019 παρ. Β)-, τούτο επιβάλλουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όταν η έκδοση της ανακαλούμενης πράξης οφείλεται σε δόλια ενέργεια του διοικουμένου (ΣτΕ 3357/2017, 3593/2014, 3578/2014, 2616/2012, 1211/2011), ή η ανάκληση απαγγέλλεται προς συμμόρφωση σε ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 580-584/2016, 4925/2014, 3951/2002, 1504/2001) ενώ συγχρόνως, ενόψει των συνταγματικών αρχών της ασφάλειας δικαίου, της προβλεψιμότητας και της αναλογικότητας, απαιτείται να εκτιμώνται οι συνέπειες της ανάκλησης, ως μέτρου επέμβασης στη νομική και πραγματική κατάσταση του έστω υπαιτίως ενεργήσαντος διοικουμένου και να διαπιστώνεται αν έχει τηρηθεί δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού δημοσίου συμφέροντος που υπηρετείται με την ανάκληση και της προστασίας της αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕλΣυν Τμ.ΙΙ 494/2019 παρ. VI Α, 1135/2019). Στην περίπτωση της ανάκλησης διοικητικών πράξεων για λόγους δημοσίου συμφέροντος, αυτή μπορεί να γίνει ακόμη και όταν έχει μεσολαβήσει πολύ μακρύ χρονικό διάστημα από την έκδοσή τους (ΣτΕ 2708/1977, 1974/1974, 2190/1978, 1061/1982, Χ. Δετσαρίδης «Η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της καλής πίστης στο διοικητικό δίκαιο», 2003, σελ.96-100).

24. Περαιτέρω, οι διατάξεις αυτές, οι οποίες αποβλέπουν κυρίως στον καθορισμό του ευλόγου χρόνου εντός του οποίου συγχωρείται η ανάκληση των παρανόμων ατομικών διοικητικών πράξεων, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των διατάξεων των άρθρων 4 παρ. 5 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, στις οποίες θεμελιώνεται συνταγματικώς η αστική ευθύνη του Δημοσίου, δεν αποκλείουν την εν λόγω ευθύνη σε όσες περιπτώσεις οι διοικούμενοι δεν έχουν προκαλέσει υπαιτίως την έκδοση των ανακαλουμένων παρανόμων πράξεων (ΣτΕ 1139/2013, 980/2002).

25. Κατά γενική, επίσης, αρχή του διοικητικού δικαίου, η αρμοδιότητα για ανάκληση

διοικητικής πράξης ανήκει στο διοικητικό όργανο το οποίο κατά το χρόνο της ανάκλησης είναι αρμόδιο για την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης (ΣΤΕ 4797/2012, 123/2008, 1428/2000, 3869/1989), ενώ, ήδη, ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α' 45) ορίζει στην παρ.1 του άρθρου 21 ότι αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της (ΣΤΕ 461/2017, 4646/2013, 4797/2012). Υφισταμένης περίπτωσης ανάκλησης παράνομης διοικητικής πράξης και ιδίως διορισμού ή πρόσληψης υπαλλήλου, επιβάλλεται να γίνεται από τη διοίκηση ενδελεχής και εμπεριστατωμένη αξιολόγηση των παραμέτρων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης και να περιέχεται στην ανακλητική πράξη ειδική, πλήρης και επαρκής αιτιολογία (ΣΤΕ 2412/2018, 1535/2017, 1931/2015, βλ. και ΝΣΚ 349/2011 για την περίπτωση ανάκλησης διορισμού δημοσίου υπαλλήλου).

26. Η ανάκληση των παράνομων διοικητικών πράξεων έχει αναδρομική ισχύ, κατά κανόνα ανατρέχει στο χρόνο της έκδοσής τους και από του χρόνου αυτού εξαφανίζει και αποκαθιστά τη νομική κατάσταση που υπήρχε πριν από την έκδοση των ανακαλουμένων πράξεων (ΣΤΕ 1931/2015, 3667/1992, ΣΤΕ Ολομ 2906/2000, ΝΣΚ 249/2015, 122/2012, Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 14^η έκδ. τ.Ι, παρ. 181). Κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (1800/2017, 239/2017, 7581/2015, Ολομ1246/2014, 4324/2013 κ.α.) γίνεται δεκτό ότι η αναζήτηση και η επιστροφή χρηματικών ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως για αποδοχές ή συντάξεις, αντίκειται στις αρχές της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης, όταν: α) κρίνεται, μετά από εκτίμηση των συγκεκριμένων σε κάθε περίπτωση συνθηκών και της συμπεριφοράς των αρμοδίων κρατικών οργάνων, ότι δημιουργήθηκε σε εκείνον που εισέπραξε τα ποσά, σταθερή και δικαιολογημένη πεποίθηση ότι ήταν δικαιούχος των ποσών αυτών και συνεπώς καλοπίστως τα εισέπραξε και β) προκύπτει από την εκτίμηση των στοιχείων της προσωπικής, οικογενειακής και περιουσιακής κατάστασης του υποχρέου προς επιστροφή των ποσών αυτών, ότι η αναζήτηση και η επιστροφή των εισπραχθέντων ποσών μετά πάροδο μακρού χρόνου, θα δημιουργήσει σε αυτόν σοβαρές και απρόβλεπτες οικονομικές δυσχέρειες, οι οποίες θα έχουν άμεση δυσμενή επίδραση στα μέσα διαβίωσης του ίδιου και της οικογένειάς του. Επομένως όταν συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις αυτές, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά αποδοχών ή συντάξεων δεν αναζητούνται ή αναζητούνται εν μέρει, εφόσον η οικονομική

κατάσταση του υποχρέου επιτρέπει την επιστροφή μέρους αυτών (βλ. και ΣΤΕ 2646/2014 σκ.21η, 1316/2014 σκ.4η, 995/1998 σκ. 9η, Ολομ.ΝΣΚ 56/2017 παρ. 26, ΝΣΚ 304/2017 παρ. 14). Τέλος η αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών από το λαβόντα χωρεί κατά τα προβλεπόμενα από το άρθρο 24 του ν. 4354/2014 σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στα άρθρα 96 και 152 του ν. 4270/2014 (περί δημοσίου λογιστικού).

ΥΠΑΓΩΓΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

27. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου που μας υποβλήθηκε, φέρονται στους κυρωμένους οριστικούς αξιολογικούς πίνακες αναπληρωτών κλάδου Ε.Β.Π. των ορισμένων Π.Δ.Ε. σχολικού έτους 2018-2019, από τους οποίους προσλαμβάνονται οι αναπληρωτές του κλάδου και για την τρέχουσα διδακτική χρονιά, μετά την παράταση της ισχύος τους, ικανός αριθμός προσώπων εγγεγραμμένων με τίτλους που δεν περιλαμβάνονται στα τυπικά προσόντα διορισμού. Σύμφωνα με τα εκτεθέντα στις προηγούμενες σκέψεις, η πρόσληψη, ως αναπληρωτών κλάδου Ε.Β.Π., από τους ως άνω εγγεγραμμένους στους οικείους πίνακες των ανωτέρω Π.Δ.Ε., στους οποίους αφορά το συγκεκριμένο ερώτημα, χωρίς αυτοί να διαθέτουν τα τυπικά προσόντα του κλάδου τόσο κατά το τρέχον σχολικό έτος αλλά και τα προηγούμενα αυτού, ήταν παράνομη, καθόσον έγινε κατά πεπλανημένη κρίση του οικείου οργάνου (Π.Δ.Ε.) ως προς το κρίσιμο ζήτημα της κατοχής του απαιτούμενου τίτλου σπουδών.

28. Συνεπώς, η Διοίκηση (διά των οικείων Περιφερειακών Διευθυντών) έχει την διακριτική ευχέρεια για τον λόγο αυτόν να προχωρήσει ελεύθερα στην ανάκληση των πράξεων/αποφάσεων πρόσληψης που τους αφορούν και εκδόθηκαν εντός της τελευταίας πενταετίας και επί τη βάση των οποίων συνήφθησαν με τους προσληφθέντες αναπληρωτές άκυρες συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, δεδομένου ότι όπως προκύπτει από τη διάταξη 180ΑΚ - και έχει νομολογηθεί σχετικά - η σύμβαση που καταρτίζεται χωρίς τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων είναι άκυρη (ΑΠ 918/2017, 1499/2007, ΝΣΚ122/2012, 274/2009)], υπό τον όρο της αιτιολόγησης της ενέργειας αυτής (βλ. ανωτ. παρ. 22), με αυτόθροη συνέπεια και την διαγραφή της προϋπηρεσίας που αποκτήθηκε στον κλάδο εντός του διαστήματος αυτού (ad hoc ΝΣΚ149/2004, βλ. και ΕλΣυν 494/2019 παρ. Γ και 1135/2019 παρ. Γ) σε θέση αναπληρωτή σε ΣΜΕΑΕ ή στην Εξειδικευμένη Υποστήριξη, η οποία (προϋπηρεσία), σημειωτέον, στους πίνακες του κλάδου που καταρτίζονται από τις Π.Δ.Ε. μοριοδοτείται με διαφορετικό τρόπο από την

προϋπηρεσία που αποκτήθηκε σε άλλη θέση στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα (βλ. άρθρο 4 της ΥΑ 64055/Δ3/2017, Β'1326 για τα μοριοδοτούμενα κριτήρια στον κλάδο Ε.Β.Π. υπό στοιχ. Β β, και ΥΑ 56267/Ε4/2018, Β'1284 Μέρος Γ' ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ, Κεφ.Β' "Πίνακες του Ε.Β.Π.", παρ. Γ' "Προϋπηρεσία").

29. Περαιτέρω, όμως, για τη νομιμότητα της ανάκλησης πράξεων πρόσληψης των ιδίων ως άνω προσώπων, που συνήφθησαν πέραν της τελευταίας πενταετίας απαιτείται επιπροσθέτως να εκφέρει η Διοίκηση ειδικά αιτιολογημένη κρίση ως προς τη συνδρομή τυχόν λόγων δόλιας ή υπαίτιας συμπεριφοράς αυτών που απαιτούν την ανάκλησή τους, -εξεταζομένου του εάν οι προσληφθέντες προκάλεσαν με δόλο την πρόσληψή τους, ή υποβοήθησαν στην παρανομία με την υποβολή αίτησης για κατάληψη θέσης για την οποία απαιτείται προσόν, το οποίο γνώριζαν ότι δεν διαθέτουν (ΝΣΚ 249/2015), ή λόγων δημοσίου συμφέροντος και λαμβανομένου υπόψη ότι πρόκειται περί βοηθητικού και όχι εκπαιδευτικού προσωπικού, το οποίο εκτελεί αμιγώς καθήκοντα φροντίδας και αρωγής των μαθητών με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (πρβλ. και ΝΣΚ 122/2012), και το οποίο παρέσχε πραγματικά εν προκειμένω την εργασία του στο πλαίσιο των συναφθεισών με τις οικείες Π.Δ.Ε. συμβάσεων, συνεκτιμωμένων, επίσης, των συνεπειών της ανάκλησης στο πλαίσιο των συνταγματικών αρχών της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας.

30. Τέλος, όσον αφορά στο τελευταίο σκέλος του ερωτήματος, ήτοι ως προς την υποχρέωση αναζήτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από τους, ως άνω, μη νόμιμα προσληφθέντες αναπληρωτές Ε.Β.Π. μετά την τυχόν ανάκληση πράξεων πρόσληψής τους, κατά τη συζήτηση ενώπιον του Τμήματος διατυπώθηκαν δύο γνώμες:

Κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας** που απαρτίζεται από τη γνώμη του Προεδρεύοντος του Τμήματος, Σπυρίδωνος Παπαγιαννόπουλου, Αντιπροέδρου ΝΣΚ και των Νομικών Συμβούλων Νίκης Μαριόλη, Κυριακής Παρασκευοπούλου, Χρήστου Μητκίδη και Αικατερίνης Γαλάνη (ψήφοι 5) κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης για να επιτευχθεί σωστή χρήση αυτής συνάδουσα με τους κανόνες της λογικής, της επιείκειας και της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της συγκεκριμένης υπόθεσης, εναπόκειται, δε σ' αυτήν να αναζητήσει, μετά την τυχόν ανάκληση πράξεων πρόσληψης των προαναφερομένων αναπληρωτών Ε.Β.Π. που δεν διαθέτουν το τυπικό προσόν διορισμού του κλάδου, τις καταβληθείσες στο πλαίσιο των

συμβάσεων που υλοποιήθηκαν, αποδοχές, εκτιμώντας κατά περίπτωση αν συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις αναζήτησης και επιστροφής αυτών, (όπως αυτές συνάγονται εξ αντιδιαστολής από την προαπαρατεθείσα πάγια νομολογία ²⁴), ήτοι κακόπιστη είσπραξη σε συνάρτηση και με την εν προκειμένω συμπεριφορά των αρμοδίων κρατικών οργάνων, διαδραμών χρόνος και οικονομική κατάσταση του υποχρέου που επιτρέπει την ολική ή μερική επιστροφή αυτών, ή όχι (ΝΣΚ 335/2013, ΝΣΚ Ολομ 280/2016 μειοψ., βλ. και ΝΣΚ 350/2014, 454/2009).

31. Κατά τη γνώμη της **μειοψηφίας** που απαρτίζεται από τις γνώμες των Νομικών Συμβούλων Ευφροσύνης Μπερνικόλα, Βασιλικής Παπαθεοδώρου και Ευαγγέλου Μαρίνη (ψηφοί 3), από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 96 (άρθρο 33 του προϊσχύοντος ν. 2362/1995) και 152 παρ. 4 του ν. 4270/2014 (άρθρο 56 παρ. 4 του ν. 2362/1995) συνάγεται, ότι σε κάθε περίπτωση «ανοίκειας» πληρωμής, κάθε πληρωμής, δηλαδή, που έλαβε χώρα αχρεωστήτως χωρίς να υφίσταται αντίστοιχη υποχρέωση, ο καταλογισμός χωρεί οπωσδήποτε και σε βάρος του αχρεωστήτως λαβόντος και μάλιστα, κατά τη ρητή πρόβλεψη των παραγράφων 1 περ. β' του άρθρου 96 και 4 περ. β' εδαφ. δεύτερο του άρθρου 152, ανεξάρτητα από τη συνδρομή ή μη υπαιτιότητας στο πρόσωπό του, βάσει αντικειμενικών αποκλειστικά στοιχείων και κατά δέσμια αρμοδιότητα του καταλογίζοντος οργάνου. (Ελ. Συν Ολ. 717/2010, V Τμ. 2401, 1401 /2016, 4430/2013, I Τμ. 2245/2012, IV Τμ. 513/2013, VII 2841/2010). Συνακόλουθα μετά την τυχόν ανάκληση των πράξεων πρόσληψης των ανωτέρω υπαλλήλων, εφόσον δεν επιστρέψουν οικειοθελώς τις μη νόμιμα εισπραχθείσες αποδοχές (άρθρο 24 του ν. 4354/2015), νομίμως καταλογίζονται σε βάρος τους. Εναπόκειται δε στο Δικαστήριο η κρίση περί αντίθεσης ή μη του καταλογισμού στις αρχές της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης κατόπιν εκτίμησης από το ίδιο της συνδρομής ή μη στο πρόσωπο του καθενός εξ αυτών τόσο της καλοπιστίας ως προς την είσπραξη του καταλογισθέντος ποσού όσο και της σωρευτικά απαιτούμενης κατά την επιστροφή του καταλογιζομένου ποσού οικονομικής αδυναμίας, η οποία πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο παροχής της αιτούμενης έννομης προστασίας, δηλαδή κατά την πρώτη επί της ουσίας συζήτηση της υπόθεσης στο Τμήμα του Ε.Σ. (Ελ. Συν Τμ. I 23/2017 με εκεί παραπομπή σε Ελ. Συν Ολ. 2438/2008 και 807/1997) .

²⁴ βλ. ανωτ. παρ. 26

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

32. Ενόψει των ανωτέρω το Γ' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδοτεί ως ακολούθως:

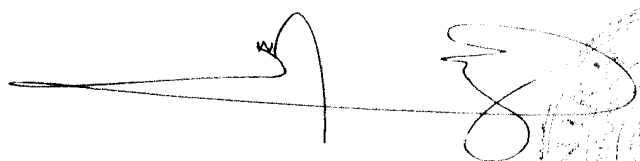
Α) Η Διοίκηση (δια του Διευθυντή εκάστης οικείας Π.Δ.Ε.) δύναται (κατά διακριτική ευχέρεια) αλλά με αιτιολογημένη απόφαση, να ανακαλέσει τις πράξεις/αποφάσεις που εξέδωσαν οι Π.Δ.Ε. εντός της τελευταίας πενταετίας για την πρόσληψη αναπληρωτών κλάδου ΔΕ1 Ε.Β.Π., οι οποίοι δεν διαθέτουν τα τυπικά προσόντα διορισμού του κλάδου, ενώ για τη νομική θεμελίωση της ανάκλησης, για την ίδια ως άνω αιτία, των πέραν της πενταετίας εκδοθεισών πράξεων/αποφάσεων πρόσληψης απαιτείται ειδική αιτιολόγηση με επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος ή δόλιας συμπεριφοράς του διοικουμένου. Σε κάθε περίπτωση, η λόγω της ανάκλησης αναδρομική εξαφάνιση της παράνομης διοικητικής πράξης επιφέρει ως αυτόθροη συνέπεια τη διαγραφή της προϋπηρεσίας που αποκτήθηκε στον ίδιο κλάδο εντός του διαστήματος που αφορά η ανακαλούμενη πράξη (**ομοφ.**). **Β)** Σε περίπτωση ανάκλησης, κατά διακριτική ευχέρεια, των προαναφερομένων παρανόμων πράξεων, εναπόκειται στη Διοίκηση να κρίνει αν συντρέχουν κατά περίπτωση οι προϋποθέσεις για την αναζήτηση ή μη των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στους μη νόμιμα προσληφθέντες αναπληρωτές του κλάδου ΔΕ1 Ε.Β.Π σε εκτέλεση άκυρων συμβάσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου, στο πλαίσιο των αρχών της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης (**πλειοψ.**).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2019

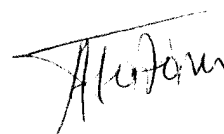
Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΑΛΑΝΗ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους